

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben: . . . I. ker. Egy óra. I. ker. 50 Hfl.
Külföldre . . . 8 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Feloldó szerkesztő:

IFL. MÓRIZ PÁL.
Kiadók és lap tulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és Mt. Műhely:

DEBRECZEN,
Piac-utca 47. és 48. szám.

A Hortobágy hasznosításának kérdéséhez.

A városi képviselőtestület egyik érdeemes tagjától kaptuk ezt az okos cikket, a mely a debreczeni nagy fogas kérdéssel, a Hortobágy hasznosításának kérdésével foglalkozik. Azon megjegyzéssel közöljük ezt a jóindulatu cikket, hogy a hatóságnak kötelessége nemcsak a Hortobágy egyrészenek hasznosításával foglalkozni, hanem, a minnek a kivihetősége akadályokba sem ütközik, a város egyéb birtokainak bérlet rendszerén kell változtatnia. A néhány nagybérlet helyett a kisgazdák ezreinek tűzhelyet teremteni a jelen idők legszebb és fontos feladata. Ez a beküldött cikk a következőket terjeszti elő:

A városi vízvezeték és csatornázás kérdésének tárgyalásában már pedzették ama szerencsétlen — nem tudom kinek agyában fogamzott — rendszert, mely belvizeink lecsapolását tűzte ki céljául nem is kis költséggel, tehát nem csekély megterhelésével gazda közönségünknek.

„Maga kárán tanul a magyar”, mondja egy közmondásunk; nos hát elég kárát láttuk már ennek a végzetes esztelen rendszernek. És tökéletes vakság kell hozzá, hogy mégis mindig nem veszik észre, hogy a talaj felszíni vizeinek és csapadékainak gyors, megállás nélküli levezetésével több kárt okoznak termő talajainknak, mint a netán állva maradt vizek okozhatnának.

Aszály aszályt ér ma már határainkon, mert csökkentettük a kárpótlásra alkalmas vizeket és ha így hala-

dunk siralmas pusztulás lesz ennek a vége.

Miért van az, hogy a viznek csak kárjait hánytorgatjuk és nem egyuttal hasznát is; mert ellenesetben nem levezető csatornákról, hanem öntözésre alkalmas csatorna rendszerről gondoskodnánk, mint nálunk sokkalta kedvezőtlenebb égalji és talajviszonyok között élő más nemzetek.

Ott van a nagy Hortobágy, mért nem akad ily nagy város közönsége hatóságában ember, aki — mondhatnám — igen kicsi fáradtsággal tudná annak hasznosítását érthetővé, elfogadhatóvá tenni. Például ama egy izben már általam is megpendített alapon, hogy a termelésre alkalmas terület egy része kihalásig kis paraszt birtoktestekben 10—50 holdanként, melynek jövedelméből pedig a fennmaradt rész alkalmas öntöző csatorna hálózattal látatnék el. 500—1000 derék magyar földműves munkásnak tudna így városunk tisztességes, becsületes természetével egyező foglalkozást és megélhetést biztosítani anélkül, hogy ez bárkinek is kárával járna; sőt könnyű kiszámítani, hogy idővel úgy a város, mint a legeltető gazdaközönség is nagy hasznát látná.

Városunk abban látná a hasznot, hogy így határainak ilyen nagy területet helyesen művelve, okvetlen olcsóbbá

tenné élelmi piacát és növelné ipar és kereskedelmét; polgárságunk pedig, mert állandó és biztos legelőt birhatna az így öntözött területben, és nem kellene — mint égből hulló manna — lesni az esőt éhesen bögő marha csordája mellől.

Más városok is, melyeknek nincsen Hortobágyuk, ilyen rendszert kezdenek meghonosítani tagbirtokjaik értékesítésével; hátha mi is lassan rátérnénk erre az irányra; a paraszt szocializmus réme talán mégis ezt javasolná inkább, mint a csendőrszuronyt.

Az üldözött vasutasok pörei.

Irta: Dr. Kőrösi Kálmán.

II.

Harmadszor pedig azt a nagy eseményt is egyik okául ismerem fel a közhivatali minőség bírói megállapítása körüli eltéréseknek, a mely a mostani itélkezésnek anyagát és hátterét adja. Eddig is itélkeztek bíróságaink vasutasok felett s különféle viszonylatokban, hol köz, hol magán hivatalnokoknak minősítették őket. Nagyobb emóciót nem okozott egyik fele megállapítás sem, sem a közvéleményben, sem a bírák lelkében. Most azonban mas a helyzet. Egyszerre megtagadta a szolgálatot az egész intézmény, mely eddig szimboluma volt a rend fogalmának, egyszerre negyvenezer ember tagadta meg a szolgálatot, a kik eddig a kötelesség teljesítés példakepei voltak. Becsületes emberek, jó családapák, hü polgárok, odaadó tisztviselők, egyszerre tömege-

Barangolások.

— Az erdélyi részekben. —

I.

Az ezüstgombos mellényem után érdeklődni kezdett a személyem iránt is az egyik csapzott szakállas öreg utitárs. Gyulafehérvári öreg zsidó ember volt.

— Az nr ugy-e magyar?

— Az volnek . . . Debreczenből jövök.

— Hm! köhintett a kis öreg zsidó és a gondolatait szinte olvastam az erősen keleties orczájáról . . . Magyarok vallja magát . . . Debreczenből jön . . . Ezüst gombos lajbit visel . . . Hm! Mi is lehetne más? Uraságod ugy-e bizony marhakereskedő?

Akkortájt igen duzzadt testű, pirosabb arcuzinú férfiú valék. Feszült a kabátom alatt az apró ezüstgombos fekete selyem lajbi . . . Derülten pislantottam a szapora beszédű kis zsidóra. Lám, micsoda kitűnően van tájékozva a debreczeni viszonyok felől. Ha már debreczeni ember, kupecznél alábbvalóbb nem is lehet.

— Ujságíró vagyok! . . .

A kis zsidó arcán szembetűnőleg lászott a kiabrandulás. Ezüstgombos lajbit visel. Duzzadt erős testű. Debreczenből jön és megse' kupecz . . . A kis zsidót nem érdekelték a további céljaim, hogy az Alföldről jövök magyarokat keresni, a kik — úgy lehet — nincsenek is meg. Vagy ha már magyarra nem is igen találok, hogy a barátság, a rokonszenv, a közeledés tűzét gyujtsam fel az irántunk ellenséges, zárkózott, hideg szivekben.

Törödsz is te ezzel, érted is te ezt kis zsidó! Pedig az élelmes, furfangos, szívós, vagyongyűjtő, fogékony zsidóságnak nagy küzdtete volna az oláhlakta vidékeken; a hol a durva erő a lappangó furfangtól duzzasztva veszedelmesen emelgeti hétfejű sarkányfejét.

Már hanyatlóban a nyári nap. Alvinczon tul lombos fák közt vaiami gyártelep. A kis községben pihentet is a vonat. Epen elég idő ez a felszállásra.

A faszor felől uti ruhás férfi igyekszik az állomás felé és a faszor végén, a napsugártól aranyporozott, üde zöld ombok árnyé-

kában fehér ruhás karcsu ifju urinó áll. Szalmakalapján piros pántlika. Fehér orczáján a szerelem rózsái nyiladoznak . . . Bucsut integet a férfi felé kis kezével . . .

Már robog, messzire robog a vonat . . . Ahogy faradt szempillámat lehunyom, a fehér kezű, a fehér arcú, mosolygó bájos ifju nő jelensége a távolból nádszalként hajladozik felem . . . A szerelmes, a szerető nő alakja az. Boldog az a férfi, a ki ilyen megösmérhetett, a ki ilyen ölelhetett . . . A zsidó lombokon át aranyporos napsugarak szóródnak a kecses fejcskére . . .

Jobbról-balról erdős hegyek. Völgy-szorosulatban halad a vonat. A töltés mellett fekete vizű, tajtékos, hűvös testű folyócska zubogtatja habjait, melyek fektelen kedvvel kapkodnak a mohos vizimalom kattogó kezeibe . . . Nyomott, homályos, hűvös ez a földrészeccske, pedig kívül a hegyeken még mosolyog a nyári nap, meg árasztja a melegét . . . És e borongós kis földrészeccskén, a hol nyáron is nehez érzés nyomódik a kedélyre, a szilvafák között apró házak csoportosulnak. A patak szélén durva ruhát

sen kerütek a vádiottak padjára. Nagy esemény, rendkívüli helyzet ez.

A nagy per anyagtegeréből két nagy szikla kő áll ki, egyfelől az állam és százazrek milliói karosodása, másfelől egy nagy közgazdasági intézmény és nagy hivatali terület erkölcsi tönkremenetele. Barmelyikbe ütődnek az ítélet, a bíró megcsorbulva érzi a maga ítéletnek igazságosító erejét. Középut nincs a Scilla és Karidisz között. A bíró azt hiszi, hogy érvekkel hajítja ítéletnek csolnakat meghatározott irány felé, maga sem veszi észre, hogy az érvek hullamai hajítják azt ellenállhatatlan erejűekkel. S viszik az ítéletet a felmentés révpártjához s a szerint, hogy a bíró töprengő lel két melyik buámcsapas ragadta magával az ítélet hozatal pillanatában. Megvagyok győződve arról, hogy sem a felmentő, sem a marasztaló határozatokban nincs egy szemnyi öntudatos elfogultság a vasutasok javára vagy hátrányára, de hogy az ügy nagy hátterére, a háttérben levő anyagi és erkölcsi érdekek óriás voltára tekintettel a sziv elfogultsága akaratiánul mégis közreműködött a vasutasok feletti határozatok hozatalánál, arról is megvagyok győződve.

De lett legyen bármi oka annak a sajnálatos a bírói jogszolgáltatás szilárdaságát legalább a látszat szeint megis csak kompromittáló eredménynek, hogy ily nagy horderejű kérdésben nem képesek bíránk megállapodni, annyi tény, hogy bíránk befogása e kérdésben elagazó. De ezt a tényt ne úgy tekintjük, én legalább nem úgy tekintem, mint a vitás kérdés záró követ, hanem úgy mint a kérdés megoldásának kiindulási pontját. Állítom és úgy hiszem könnyű lesz kimutatnom, hogy éppen azért kell a vasutasok cselekményének büntetlenségét megállapítanunk, mert a bíróságok az ő ügyökben szembeszökően eltérő határozatokat oly nagy számmal hoztak. Előismerem, hogy így csupán felálítva, de még nem bizonyítva különösen hangozhatik e tétel: „térjünk hát a bizonyításra.

A büntető törvénykönyv 1-ső §-a azt mondja: „Büntettet vagy vétséget azon cselekmény kepez, mely a törvény annak nyilvánít.” A mire nincs tiltó szabály, az lehet helytelen, rossz, erkölcsstelen, sőt lehet büntetésre méltó cselekmény is, de büntethető cselekmény nem lehet. Ez nagyon természetes is. A büntető törvény tilalmának nem tudásáról a legegyszerűbb ember sem védheti magát, de azt senkitől, még a legalapossabb büntetőjogi képzettséggel bíró polgár

sujkol egy hervadt oláh asszony... Ha a tén hó leesik és a zord fel jégszemfedőt takar a tarajos, zúgó-bugó folyócskára és a végnelkünek tetsző, vaksötét téli éjszakák kövékeznék; hat akkor miyen az élet itt? Az elácsony kunyhókba szorult emberké babonas meseiket fojtott hangon susogják egymás fülebe. O, borzasztó sötétségben és tudatlanságban émi.

... Még egy utolsó fütty; még egy utolsó zökkenés és csörömpölés, vonatunk Nagyszébenbe ért. Mar teljes este van. Az ido enyhe. A levegő a fak párájától, virágok illatától, pataknak hűsétől balszamos.

Az allomási udvarban, az egyik lámpa mellett karsu, magas férfi áll. Varakozólag tekintget a homályból kiemelkedő vasuti kocsisor felé.

A sugár férfiban varakozó kedves barátomra ösmerek.

— Kedves Gyulám...

Felseges meguyugvás az idegenben, a sötétség következikor igazi barátunkat ölelni.

Szabad Hajó.

rokoktól sem lehet kivánni, hogy törvényes tilalmak hiányában cselekményeik büntethető vagy büntetetlen voltát előre elbírállásra, hogy a tiltó szabály hiányával a cselekmények büntetése szempontjából, teljesen ugyanazon hatályu az olyan büntető tilalmak létezése, a melynek nincs határozott, megállapítható értelmük, a melyek jobbra épp úgy magyarázhatók, mint balra.

A mennyire büntetés terhe alatt jogosultan megiehet kivánni az emberektől, hogy tetteiket a büntető törvény határozott — tehát létező — tilalmainak megfelelően irányítsák, épp annyira jogosulatlan volna megkivánni azt, hogy tetteiket a büntető törvény kétértelmű, sfinkszerű, valóban nem is létező tilalmainak rébuszai szerint irányítsák, ahhoz képest, hogy a rébuszt miként fejtik meg.

Az ellen természetesen tiltakoznom kell, hogy a tételt bárki is ad absurdum vive igyekezzék megezőfolni; azt én se állítom, hogy mihelyi a legkisebb magyarázatra szoruló homály van a törvényben akkor már nem lehet annak alapján büntetést kiszabni. Hiszen viták, különféle magyarázatok a büntető törvény csaknem minden rendelkezése körül előfordultak. Elvégre a legjobb büntető törvény is emberi mű, tehát nem lehet tökéletes. E homályok eloszlatására a bírói gyakorlat van hivatva és fenntebb említettem is, hogy a mi bírói gyakorlatunk mennyi ily homályosságát eloszlatta a törvénynek. De lehetnek és vannak olyan rendelkezései a törvénynek, a melyeket szerencsétlen fogalmazásuknál fogva nem lehet határozott irányban értelmezni, a melyeket maga a bíróság, a bíróság gyakorlata sem képes határozott értelmet adni. Ilyen a vasutasok ellen emelt vád alapjául szolgáló szakasz is: 100 bíró is határozott már ügyökben, 50 így, 50 úgy határozott, 30 szerint fentforog a büntetethetőség egyik kritériumát alkotó közhivatalnoki minőség, 50 szerint nem. Az az 50, a ki megállapította a közhivatalnoki minőséget, nem böcsebb, nem tanultabb, nem alaposabb, nem lelkimeretesebb annál, a ki a közhivatalnoki minőséget nem látta megállapíthatónak; és viszont. Ha már most 100 tanult jogász, gyakorlott bíró a hivatali szoba csendjében az érdektelenség és elfogultatlanság higgadságával, a megtörtént konkrét cselekmény utólagos elbírállásaként, a törvénybe merülve, annak betűjét és szellemét ismerve az állam és a vasutas közötti szolgálati viszony felett a legkülönbözőbb szempontokból medítálva nem volt képes a törvény értelmére nézve egyöntetű, még csak többségileg egyöntetű megállapodásra sem jutni, kérdem: lehet-e igazságérzettel követelni a vasutasoktól, akár a váltó-örtről, akár a főfelügyelőtől, hogy a maga köz- vagy magán hivatalnoki minőségét egy 10000 család jövőjét, existenciáját fenyegető fizetésemelési javaslat elleni mozgalomnak izgalmai közt, büntető következmény terhe alatt, megállapítani tartozott volna?

Itt megint tiltakoznom kellene az ellen a felhozni alkalmasnak látszó érv ellen, hogy a cselekmények elkövetése előtt nem szokták az emberek a büntető törvényt betűzni, először is ez nem áll, mert nagyon sok esetben szokták biz azt, másodsor pedig feltétlenül bizonyos, miszerint bármely cselekménynek csak az adhat — a törvény idézett 1-ső §-ából kifolyólag — büntethető jelleget, ha elkövetőjének módjában állott volna kétségbe nem vonható törvényes rendelkezésből meggyőződni cselekménye törvénybe ütköző voltáról, tekintet nélkül arra: folytatott tényleg a cselekmény elkövetése előtt büntető jogi tanulmányokat vagy nem.

Országgyűlés.

[Budapest, 1904. július hó 20-án.]

Eredeti tudósításunk.

Apponyi Albert gróf jelent meg ma a házban és hosszasan konferált az ellenzék tagjaival. Csakhamar hire ment, hogy a civillista körül folyó vitát most már rövidesen befejezik és a gróf talán már holnap megtarthatja záróbeszédét.

Az ülést Perczel Dezső elnök vezette. A jegyzőkönyv hitelesítése után nyomban a napirendre tértek át.

Bakó József ellene szól a javaslatnak, mert az megint Bécs javára szolgál, a hol pedig egyre szidják, egyre gyalázzák a magyart. Ezután hol is van a magyar udvartartás? A királyi várban senki sem lakik. Baglyok huhognak ott és pókok szövik hálójukat. Nincsen olyan német, akinek a kedvéért megszavazna ezt a javaslatot.

Kecskeméthy Ferencz: Ne is tedd!

Bakó József: Mindent a királynak, semmit sem a nemzetnek. Ez már igazán nem járja. A kiegyezés óta magyar udvartartás nem volt és most sincs. E szerint törvénytelenül adtuk oda azt a száz meg száz millió koronát az osztrák udvartartásra.

Szép rege a boldog időkről.

Hol az a boldog idő, a mikor a magyar királyok leszállottak a trónról és a magyar nép közé vegyültek? Hol van az a boldog idő, a mikor az egész világ kalapot emelt Magyarországnagysága előtt. Bizony elmúlt. A király és a nemzet között való bizodalom most csak papirosan van meg. Pedig jó volna, ha a király rezerválna magának a magyar udvartartást, mert a fiatal osztrák császárság züllésben van. Örök igazság az, hogy öreg fa arnyékában edesebb a pihenés. Nem fogadja el a javaslatot, mert azokra a milliókra másutt inkább van szükség. Elég gavallérosan fizetünk, ha a királynak eddigi fizetését hagyjuk meg.

A kérdéses két milliót ne a civillista felemelésére hanem iskolák építésére fordítsuk. Ilyen értelemben határozati javaslatot is adott be. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

További szónokok.

Ráth Endre dr. beszélt ezután. A kormány csak a dinasztia érdekét szolgálja, a nemzet érdekével nem törődik. Amikor azt hiszi, hogy a nemzet és király között meg van az egyetértés. Sohasem volt meg, mert nem is lehetett. A dinasztianak más a gondolkozása, más az érzülete. A királyok mindig nagyon sokat ígértek, de ígéreitekből mindig nagyon keveset teljesítettek. A nemzeti érzéseknek és törekvéseknek mindig meg kellett hátrálnia a dinasztia akarata előtt. lehetetlenségnek tarja, hogy a dinasztia elfogadja a civillista felemelését ettől a nyomorban sanyalódó nemzettől. Részleteket olvas fel a közoktatásügyi költségvetésből annak bizonyítására, hogy számos kulturális intézményünk fejlesztését azért tagadja meg a kormány, mert nincs rá fedezet, a civillista emelésére azonban talált fedezetet a kormány. A javaslatot nem fogadja el.

Kecskeméthy Ferencz szintén a javaslat ellen beszélt. Éles szavakkal leplezvé le a Tisza kormányra jutásának történetét: nem szavazza meg az udvartartási költségjavaslatot.

Ivánka Oszkár kívül áll a pártkötelékeken. Éppen azért is szabadon szól a kérdéshez. Nem emeli a civillistát. Mióta Tisza kormányra jutott: lettintek a nemzeti aspirációk; mert míg például a Széll Kálmán kormányzása alatt a kerületek választói magok választhaták meg képviselőjüket, ma

tisztában van mindenki afelől, hogy Tisza rendelkezik a mandátumok felől. Nincs bizalma ilyen kormány iránt.

György Pál a javaslat ellen beszélt.

Pozsgay Gábor két interpellációt terjesztett be, egyiket a pálinkafőző kisüstök felől a kisgazdák érdekében, a másikat a szónának külföldre vitele ellen. Ezzel az ülés véget ért.

Vármegyénk és közelvidéke.

Az öngyilkosok családja.

Az önakasztás átöröklött betegsége.

Az öngyilkosság rettenetes nyavalyája nemcsak az ideges városi lakosok közt, hanem a nyugodt életű köznép közt is rohamosan terjed. Valóságos járvány ez.

Vannak családok, amelyekben valósággal az átöröklés terhe szerint lesznek öngyilkosokká. Valóságos rögeszméjévé válik némely családok tagjainak az öngyilkosság gondolata, amelytől nem tud megszabadulni és ez a gondolat addig gyötri az illetőt, míg nem önkezével véget vet az életének.

Hiába vigyázott a 71 éves **Dóka Mihály** hajduböszörményi lakos 63 éves feleségére, **Balog Zsuzsára**, mégis öngyilkossággal vetett véget az életének.

Négyszer akasztotta már fel magát, de a férje és folyton éber hozzátartozói, akik évek óta éjjel-nappal vigyáztak rá, idejében levágták.

— **Hiába vigyáztok rám** — szokta mondogatni hozzátartozóinak — **mégis felakasztom magam. Az apám is, a bátyám is felakasztotta magát, felakasztom én is magam. A mi családkunkban már ez így szokás.**

Vigyáztak reá, hogy szavát be ne válthassa, mégis kijátszotta környezetének éberségét a minden áron halni akaró öreg asszony és míg az ura pár pillanatra a szomszédba ment, a belső szoba mestergereidájára akasztotta magát.

Rövid idő múlva jött vissza a férje és azonnal levette a hurkot az asszony nyakáról és élesztgetni kezdte, de hiába. Az orvos is csak a beállt halált állapíthatta meg.

Hogy minden áron öngyilkos akart lenni az öreg asszony, mutatja az is, hogy a lába érte a földet, de ő felhuzta és úgy szorult a hurok a torakára.

Az öngyilkosság a család tagjai közt nagy megdöbbenést okozott, mert az önakasztás végzettszerű átokként nehezedik a szerencsétlen családra.

Bocskay szobrára. A hajduböszörményi Bocskay szobrora szépen folynak az adakozások. Szilágyvármegye 50, Hajdunás városa pedig 2000 koronát szavazott meg e célra. Az eddigi összeg a 35,000 koronát megközelíti.

Elmebeteg szállítás. Nádudvar község kérelmére a belügyi kormány D. Nagy András közvesztélyes elmebetegét a nagykállói elmeegógyintézetben helyezte el.

Gyujtogató oszavargó. Szilágyi Ferencz és Pázmándi Pál tiszacsegei aratók a részöket kint hagyták a tarlón. A keresztek árnyékában kedden Mártievics Pál csavargó huzódott meg, pipára gyujtott, amelyből szikra pattant ki és a két szegény ember arató részét porrá hamvasztotta. A két szegény ember, akinek keserves munkájának gyümölcse ment veszendőbe, feljelentette a gyujtogató csavargót.

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága Debreczenben, a vármegyeház nagytermében 1904. évi július hó 25 ik napján délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai: A m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak 39.901/1904. sz. alatt, az 1904 és 1905 években államsegéllyel kiépítendő törvényhatósági közutak kijelölése, a vármegye utalajpából e célra rendelkezésre álló fedezeti összegnek megállapítása és az ennek leszámítása után mutatkozó hiány pótlására szükséges államsegélynek számszerű meghatározása tárgyában kiadott rendelete, ezzel kapcsolatosan az alispánnak az 1904—1908. években kiépítendő törvényhatósági utak kijelölése, az utalajnak ez években rendelkezésre álló fedezete megállapítása és az évenként szükséges államsegély összegének meghatározása tárgyában tett előterjesztése. — Alispáni jelentés a törvényhatósági közutak kezeléséhez szükséges gőzhenger beszerzése tárgyában kötött szerződésről. A közgyűlésen Rásó Gyula alispán fog elnökölni.

Gyujtogató napsugár. A nagy forróság sok gazdasági tűznek az okozója. Mikepéresen kedden Galiba József udvarán két szekér búkköny takarmány, amikor a gazda a villával megbolygatta, hirtelen lángot vetett és el is égett. Szerencsére nem volt szél, mert különben nagy veszedelem keletkezett volna belőle.

Nagy tűz Egyeken. Az egri káptalan egyeki uradalmában 1 nagy kazal (uczerna, széna és lóhere) vegyes takarmány gyuladt ki ismeretlen okból és hamvadt el. A kár 5875 korona.

Felakasztotta magát. Hajdúszásonból táviratozzák, hogy Kovács János martinkai pusztán lakó gazda felakasztotta magát.

Vakmerő betörés. Vámospércsről írja tudósítónk, hogy ott vakmerő betörést követett el ismeretlen tettes és pedig fényes nappal idős Török Sándor gazda kárára. A gazda kora reggel 5 órakor kiment a feleségével a szőlőbe dolgozni. A betörést reggel 6 és 7 óra közt követte el a tettes, aki a hátsó szoba ablakának keresztfáját kitörte és úgy mászott be a szobába, ahol a nyitott komót felső fiókjából kikereszte az alsó fiók kulcsát és onnan 111 korona értékű arany és ezüst pénzt kilopott. Az ismeretlen tettes alighanem ismerős volt a viszonyokkal. A csendőrség nyomozza.

Vasutasokról.

[Elcsapott vasutasok a kereskedelmi miniszternél.]

Hozzávetőleg harminczhat azoknak a száma, a kiket máig az államvasut bölcsessége hivatalukból elmozdított a következő rendelettel:

Magyar kir. Államvasutak Igazgatósága.

Az igazgatóság 1904. évi június hó 14-én tartott XII ik összlésében 348 szám alatt hozott határozatával a szolgálatot Önnek a szolgálati rend-

tartás 19-ik §-ának 1-ső bekezdése alapján felmondván, erről azzal értesitem, hogy Önt a szolgálat alól, illetményeinek egyidejű beszüntetése mellett, 1904. évi augusztus hó 31-ével felmentem.

Budapest, 1904. július hó 3-án.

Ludwich

miniszteri tanácsos

elnök.

Ezek az elcsapott szerencsétlenek gyülekeztek szerdán reggel az Erzsébet-körúti Király-kávéházban az ország minden részéből, hogy onnan küldött-ségileg vonuljanak Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter elé kegyelemért a maguk és nyomorgó családjuk számára. Kérni fogják a minisztert, hogy rendeletét vonja vissza. Az értekezleten nagy feltűnést, szinte bántó feltűnést keltett, hogy Tausz Antal szegedi vasúti hivatalnok, aki az értekezletet összehívta, express levélben „különböző okokkal” mentegette elmáradását. Az egybegyűlték közt az volt a vélemény, hogy Tausz felsőbb paráncsra ragadt otthon. Az elbocsájtott alkalmazottak közt a legtöbb családos ember. Egyik közülök egy Pt. . . r nevű, a ki most völegény, kijelentette, hogy a mozdony elé veti magát, ha a miniszter nem ad kegyelmet.

Mese a vasúti sztrájkról.

Néhány ujság közlése nyomán riasztó hír járta be a fővárost. Arról volt szó, hogy újra kitör a vasúti sztrájk, még pedig ma éjjel, a fizetésrendezésről szóló törvénytervezet közzététele nyomán.

A hír, amely szörnyű volt, épp oly alaptalan is volt. A tizenhárom bizottság egyik vezéralakja a hírről így nyilatkozott:

— Semmiféle sztrájk nem lesz. Ha ilyen készülné nem járna kegyelemért a miniszter elé az a szerencsétlen csapat, a melyet hibájukon kívül állásukból elmozdítottak. Nem olyan esztelen, olyan elvetemedett nem akad a vasutasok közt ma, aki sztrájkra bizána. Nem sztrájkoltunk mi a múltban sem és nem sztrájkolunk a jövőben sem. Ma? Ej uram, a mikor a budapesti piacon 50 százalékkal drágult az élelmi szer, mikor inség felé iparkodik az ország: akkor állítsuk meg a vonatot, mi? Hiszen karóra huzna az ország és úgy verne agyon minket.

Ismétlem nem sztrájkolunk, még ha megostoroznak is. Pedig ostoroznak. Panasz és elégtelenség van a sinek mentén. Es a hivatalnoki gép soha olyan megalázó nem volt, mint azoké, akiket most a nyakunkra ültettek.

Mi az ujság?

Egy álomért a halálba. Schorka Margit 21 éves varróleány, egy kőbányai nyugalmazott vasúti tisztviselő egyetlen leánya a minap a varrodában forgópisztolylyal halántékon lötte magát és nyomban meghalt. Az öngyilkosságot az előzmények teszik érdekessé. Még tavaly álmodta a leány, hogy nem éli túl születése napját. Ezt az álmot minden ismerősének elmondta, akik valahányszor a kisasszony nekik a furcsa álmot említette, azon voltak,

hogy kiverjék fejéből a halálgondolatot. De még tulajdon édesapjának az intései és kérései is hiábavalók voltak. A kisasszony mindinkább izgatottabb lett és minél közelebb volt a rá nézve végzetesnek hitt nap, annál komorabb és magába zárkózottabb volt. Néhány héttel ezelőtt már a műhelyben is gyéren érintkezett társnőivel és otthon szóltanul és rendkívül érzékenyen viselkedett. Tegnapelőtt születésnapján, mitsem szólva elment hazulról a varrodába, ahol ebédszünet alatt halántékon lőtte magát. Nyomban az eset után értesítették a szerencsétlen leány atyját, kit az eset leánya különös viselkedése után nem is lepett meg. Temetése óriási részvét mellett tegnap ment végbe Kőbányán.

Tanítói nyugdíj elnöke. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter az országos tanítói és országos tanári nyugdíjtörvények végrehajtása céljából kinevezett bizottság elnökévé Klauzál Gábor keb. osztálytanácsos addigi előadót, a bizottság előadójává pedig Karny Ferencz keb. számvevősegi aligazgató, eddigi bizottsági tagot nevezte ki.

A berlini kéjgyilkosság. A gyilkossággal gyanúsított Berger elten annyira felhalmozódott a terhelő bizonyíték, hogy a főtárgyalást nemsokára megtarthatják. Az újabb terhelő bizonyítékok a következők: A vadlóttnál talált kosarakban alapos vegyikísélet után emberi vérvonatokra akadtak; azonkívül ruhamaradékokat is találtak a kisebb kosarakban. Egy csomó tanu felismerte a kosarakban Liebetrut fodrásznő tulajdonát. Berger azonban még mindig tagadja tettét. Azt vallja, hogy ő a kosarakat eladta, de ezt nem tudja bizonyítani. Különben a vádlott előlétele is sok terhelő anyagot szolgáltat ellene. A többi között tavaly Boroszlóban — ahol akkor tartózkodott — egy kis leányt csalt lakásába, akit csak egy vendég-lős batorsága mentett meg a megbecstelenítéstől. Annak idején Berger úgy menekült, hogy többször rálőtt a vendéglőre, aki meg is sebesült. Mindenesetre érdekes és izgató végtárgyalásra van kilátás.

Hazasélet meriföldnyit távolságban.

Egy tanítópár a kultuszminiszterhez.

Öt esztendővel ezelőtt történt, hogy egy biharmegyei tanító megismerkedett egy biharmegyei tanítókisasszonnyal. Az ismeretségből csakhamar szerelem lett s később annak rendje és módja szerint házasság. A vőlegény a megye keleti részén Nagybárdon, a hegyek közt, a menyasszony a síkságon Nagyváradhoz közel Ósiben lakott. Vakációban történt meg esküvő s a fiatal pár nem igen gondolt arra, hogy mi lesz a vakáció után, a családi tűzhelyet hol építik fel? De a mézes hetek után eszükbe ötlött a súlyos probléma és tanácskoznunk kezdtek a teendőik felett.

— Könnyű a dolog, szólalt meg a férj. Irunk egy kérvényt a kultuszminiszterhez, a melyben közöljük vele, hogy mi házastársak vagyunk. Én kérni fogom, hogy téged helyezzen át az én állomáshelyemre és így egymás mellett boldogan és vidáman fogunk élni.

— Helyes — adta meg a helyegyeztetést a fiatal asszony. — Magam is jobban szeretem a hegyes vidéket, mint az alföldet.

Megirták a kérvényt annak rendje és módja szerint a tanfelügyelői hivatal utján felterjesztették a kultuszminiszterhez. Azután vártak, türelmesen vártak. Közben pedig elkészültek a lakásberendezéssel. Augusztus végén megjött a kérvény a minisztériumból a ráírt válasz ez volt; a kérelem nem teljesíthető! A fiatal házasság előbb kábultan néztek egymásra, aztán önkéntelenül is azt kérdezték:

— Ha nem élhetünk egy fedél alatt, miért lettünk házastársak?

Mit volt mit tenni. A felsőbbség parancsa szigorú parancs, az előtt meghajlik az állam szegény szolgája. A férfi elutazott jobbra, az asszony balra s fájó szívvel fogtak a nagy munkához, hogy intelligenciát csepegtessenek a nép egyszerű gyermekeinek fejébe.

— Egy esztendőig csak megélünk valahogy vigasztalták egymást a tizenöt mértföldnyi távolságra élő házastársak, egy esztendő múlva csak segít rajtuk a kultuszminiszter. Szegények nem tudták, hogy hiába reménykednek. Mert *eltelt öt esztendő ésők még mindig egymás nélkül éltek*, hasztalan ostromolták meg a kultuszminisztérium kapuját. Házasságuk volt, de mégsem voltak azok. A férj alig ismerte a feleségét, az asszony az urat.

A mult héten hatodszor küldtek fel folyamodást a minisztériumhoz, hogy helyezték őket egy községbe, olyaniskolába, a hol fiu és leány iskola van. Ki tudja lesz-e fogadatja a hatodik kérésnek. Valami rideg életet élő agglégény miniszteri fogalmazó kezébe kerül az akta, a ki irigységből sem fogja véleményezni. Egyébként is törődik e bürokrácia a családi élet melegségével, boldogságával.

Társas-élet.

Levél

ifjabb Móricz Pálhoz.

Repitem levelem Kárpátok lábából, Szepesi németek görbe hazájából. Itt simul vállamra vert magyar dolmányom, Pápaszemem tüzet kérkedve itt hányom Magyar szót selypítő dali zipser lányra, S borul fehér arca hajnalpiros lángba. Itt eszem kenyérét német fogadósnak; Furesa egy világ ez! Itt semmitsem sóznak. Sajtalan rozs kenyér, sajtalan hus járja, — Busongva gondolok Debreczen zsirjára, Foszlós cipójára, öles kolbászára, Melynek soha nem volt, sehol is nincs párja! De sajtalan étkem jókedvammal sózom, A keveset csinyján sok rétre aprózom. Levegő éggel is megtöltözöm néha — (Ne legyen a nevem hiába „poéta!”)

Hej, de ez a tájék! be gyönyörűsége! Lelkem is, testem is közelebb az éghez. Temérdek Kárpátság, mint bátya feszül meg, Tetején komoran lengyel felhők ülnek. Szomorú felhőkkel terhes Lengyelország

Ide gomolyitva, könnyitni balsorsát. Születnek itt néha haragos villámok, Hosszan morog a mély bércektalan utánok, Mintha lánczra vert nép döngő szava volna, Kit armány nyüge tart nyílt sárba tiporva. Szomorú, szomorú! De jobban fáj nekem: Hogy hagyja hazáját idegenért népem! Ki lopva, ki garral veri toborzóját S hágja meg utólszor Kárpátok hágóját. Idegenbe hajta telhetetlen vágya, Vagy a nyomoruság szeges rabigája. Gyászos tévedését akkor veszik észre, Mikor már elsorvadt kint a jobbik része. Hej, magos Kárpátok! ha szólni tudnátok: Be sok szomoruat, kinost mondanátok!...

Verseket is irok, mikor kedvem szottyan, Csendes furulyámat nem tartom a sutban. Fuvom, fujdogálom jó magam kedvére, Meg egy pár emberem gyönyörűségére. Hanem mostanában, mesemondó képen, Andalóg a lelke egy kiháló népen: Régi manyarságnak egy-két odvas fáján, Akik ott termettek nagy Debreczen fáján. Ezek a vén tölgyek kidőlnék, kihálnak, Árnyékuk sem marad az újabb magyarnak. Ezeket támasztom életre, csak Isten Erős nagy kegyelme reá megsegítsen.

— Ott lesz nagykalapu Sehnemai János, Talyigás-kapitány: haj érdeme számos! Kit egy ősi este köhögős lovával Együtt vitt a halál sötét révén átal. Ott lesz Matkó Mihály, a kis hőresög-ember, Juhász gazda, tele titkos rejtelmekkel, Kit viharos éjen — hites irás róla — Megszólított egyszer kint az akasztófa. Ott lesz ám Vas bácsi. Kossuth felkelője! Vas néni, akinek soh' sincs cipellője, Télen is meziláb jár a hóba, sárba, Mégis virul, mint a pipacs vérvirága. Ott lesz Balku János, a „házasságrontó”, Ezt nem magyar szülte, azért nagy rendboató. Kortésdij fejében vett kis malaczába Beszélük: belebujt a Sátán kutyája.

Ott lesz Dudás József, a pipás vinczellér, Úkapja se volt más: tölgytagatya zsellér. Csendes pipaszónál Matkó komájával Hej, be tudnak banni a „komisz” világgal! Ott lesz Csécsi Jankó, az utca bolondja. A két Nagy József lány, friss hírek harangja. Hittyes Molnár Miksa, danczos Kis Gábor-lány; Györfi, vén kocsmáros, borvirág az orrán. Jó Sársadi bácsi, agglégény voltában Süt, főz, mos, meszelget télben, forró nyáron. Ott lesz Tar Mihály is, a szilaj oroszán, Kit rettentő mérge meg is gyilkol osztán.

De hó! Hova nyargalsz lelke paripája? Jajgat már a papir, az irást nem állja. A pennám is serczeg kifáradt kedvében. S delet harangoznak Nagy Szalók községben, Pontot hát végére! — Az Isten megáldja: Nagyratertett bátyám, hajduság pennája! S kérem tekegyelmed jámbor óhajással: Váltunk meg a nyáron levelet egymással.

(Nagy Szalók.)

Oláh Gábor.

UJDONSÁGOK.

Rosz esztendő, gyenge termés.

Adóelengedésért folyomódó gazdák.

Nagyon siralmas gazdasági esztendő az idej. A májusi esőzés elmaradt, aminek a következménye a nagy szárazság, az aszály lett. A szemtermésnek is ezer veszedelme volt.

Az üszög-gomba, a drótféreg, a pajor, a sáska nagyon megrontotta azt a kis szemtermést is, ami volt, úgy hogy határozottan rosz gazdasági esztendőnek mondható az idej.

Hogy a debreczeni gazdáknak nagyon rossz esztendeje van, mutatja a tömeges kérvényezés is adóelengedésért. Egész halom kérvényt intéztek a debreczeni gazdák a pénzügyigazgatósághoz.

Ezen kérvények alapján a pénzügyigazgatóság elrendelte a helyszíni szemlét, amely a kérvényezőknek adott igazat, mert a bíróság 1/3 kárt állapított meg és annak arányában javasolja az adóelengedést is.

Két hétig tartott szakadatlanul a vizsgálat a macsi, elepi, kösélyszegi, ebesi, ondódi, stb. pusztákon és a bizottság általánosan megállapította, hogy a kár mindenütt megvan és nagyon rossz gazdasági esztendő ez.

De azért a kormány könnyű lélekkel, lelki furdalás nélkül követel 2 milliót a gazdag császárnak a szegény magyar nemzetől.

Rendelet az újságírók ellen.

— A velencei tizek tanácsa Debreczenben. —

Régóta tapasztalják a debreczeni sajtó munkásai, hogy a városi hatóság feltűnő rideg módon viselkedik a lapudósítókkal szemben és a hivatalokban egyáltalában nem adnak ki híreket. Ennek az oka pedig nem más, mint a polgármesternek 2486/1094. elnöki szám alatt kiadott rendelete, amelyben elrendeli, hogy idegeneknek (hírlapíróknak) semmitféle hírt kiadni nem szabad.

Ezen rendeletben, amelyet még a rendőröknek és hajduknak is kiadtak, még az is benne foglaltatik, hogy e rendelet létezéséről sem szabad idegent (hírlapírót) értesíteni.

Szóval a velencei tizek tanácsa szerint való titoktartást akarja a polgármester meghonosítani a városházán a régi szabadelvű felfogással szemben, amely a sajtó munkásait nehéz munkájában támogatja.

Azonban ez a rendszer nem fog jóra vezetni. Előre kijelentjük, hogy a későbbi kellemetlenségek miatt pontiuspilátusi kézmosakodással senki se mentse magát, a rendszernek és az ilyen rendszer embereinek a teljes lejáratásával fog ez a velencei dőzsészkodás végződni.

— **Méhészeti szakelőadás.** Kedden délelőtt tartotta meg Forgách Lajos V kerületi méhészeti vándor szaktanár előadását Debreczenben. Az előadást az egyes méh-örzsek czélszerű betelésének elméleti ismertetésével kezdte meg. Majd áttérve a tavaszi fejlődés, a speculativ rendszerrel való népesítés fokozására s végül a mézhozam emelésére. Ezek után a jelenlevők megtekintették az egyes méhészeti eszközöket, kaptárakat s a legújabb vívmányu rajfogó készüléket. Az előadáson egy a Hajdumegyei Méhészegyesület tagjai, valamint a méhészeti iránt érdeklődő vendég közönség igen nagy számban volt képviselve s csak a késő déli órákban oszlottak szét.

— **Kik pályáztak a bakkancs szállításra?** A m. kir. honvédség 1905. évi bakkancs szükségletének beszerzése illetőleg szállítása iránt hirdetett pályázat f. hó 15 én lejárt s a debreczeni kereskedelmi és iparkamaránál a következő iparosok és alkalmi szövetkezetek nyújtották be pályázataikat. 300 pár bór bakkancsra és 200 pár könnyű bakkancsra íme a következők pályáztak: Takács Gábor és társai Debreczen 41 iparos, Huber József és társai Rónaszék 4 iparos, Fejes Mihály és társai Jakóhalmán 31 iparos, Kakuk József és társai Kunszent-

márton 19 iparos, Manzel Márton és társai Jászládány 11 iparos, Váczi András és társai Jászberény 12 iparos, Ács Gábor és társai Jászberény 82 iparos, Tóth Mihály és társai Jásztelek 17 iparos, Turner Mihály rónaszéki lakos 150 pár bakkancs szállítására.

— **Az 55. évforduló.** A debreczeni csata 55. évfordulóját az idén is megünnepeli városunk polgársága és a dalegyletet öszszesége a főiskolai magyar irodalmi társaság rendezése mellett. Az ünnepélyre meghívták Ováry Lipót országos főlevéltárnokot is, ki mint 17 éves honvéd részt vett a csatában. Az illusztris vendég a nap estéjén a Petőfi dalkör által rendezendő dal-estélyen visszaemlékezéseiből felolvasást tart. Az ünnepély délután 3 órakor a kollegiumi Petőfi szobornál veszi kezdetét, majd az emlékkerti szabadság szobornál nyer folytatást a honvéd temetőben lévő oroszlan emlékhöz vonul ki az Egyetértés Zenekara mellett az ünneplő közönség. A programot most állítja össze a rendezőség, mely Erdélyi Károly Fekete Zoltán, Melegh Gyula, és Oláh Béla főiskolai ifjakból áll.

— **Vendéglősök és az orfeumok.** A vendéglősök és kávéosok egyesülete Hauer Bertalan elnöklété alatt elhatározta, hogy fölkéri a főkapitányt, miszerint a jövőben két hónapnál hosszabb időre egyetlen vendéglősnek se adjon engedélyt. A küldetés, mely ma járul a főkapitány elé, arra is fölkéri, hogy a Bika szállónak a 3 hónapon túl engedélyezett orfeum-előadások jogát vonja vissza.

— **Zichermann bácsi temetése.** Szerdán délelőtt nagy részvét mellett temették a Degenfeld-téri gyásházából. A koporsónál Kuti Zsigmond tartott megható gyászbeszédet.

— **Utóállítás.** A szerdai utóállításon a Pavillon-laktanyában 40 legény jelent meg, akik a fősorozásról elmaradtak. A legények közül 14 vált be katonának.

— **Meghaltak.** Rehák Rózsi római kath. 21 éves hajadon tanítónő, Fejes Mihályné Lakatos Julianna gör. kath. 38 éves, Fábrián János gör. kath. 7 hónapos, Fiják Ferencz ev. ref. 5 hónapos csecsemők, Hátra Sándor római kath. 55 éves önálló csizmadia.

— **A géptulajdonosok figyelmébe.** A rendőrfőkapitányság a következőket hirdeti ki: A gőzerő, vagy ennek megfelelő villamos erő által hajtott cséplőgéptulajdonosok a gépek üzeménél kötelesek egy kifogástalanul záródó horgany bádoggal, vagy kemény fából készült szekrényt a 2150/904. számú belügyminiszteri rendeletben felsorolt gyógyszerekkel ellátva tartani s az első segélynyújtásra első sorban a gépészt s egy munkást kitanítani. Az ezen rendelet ellen vétők szigorúan megbüntettetnek.

— **Házasságkötés.** Glückmann Izidor f. hó 24 én, délután fél 2 órakor köt házassági frigyét Weisz Fanny kisasszonnyal. Az esküvőt a Hatvan-utcza 59. számú háznál tartják meg.

— **Szabolcsi urak nyaralása a Hortobágyon.** Erdekes két vendége van már egy hete a hortobágyi csárdának, jobban mondva a délibábos nagy Hortobágyon. Két szabolcsi ur, az egyik a kállói gimnázium tanára, a másik pedig kállói földbirtokos, egy a honfoglalás idejében Szabolcsban ősi, törzsi birtokot nyert Kállayak közül. A szabolcsi urak az éjszakákat a hortobágyi csárdában töltik, ahol reggelizni és ebédelni szoktak; nappal pedig egy kávébarna, hosszú, simaszőrű, értelmes dög kíséretében a délibábot üzik a Hortobágyon, miközben nagyságos és

nemzetes nagyállói Kállay uram vadászgat is a hortobágyi ér felett elreplő vadlibákra és ruczákra. A minapában talán nem látott egy fia vadat se az érdekes magyar nimród, mert egy öreg gólyát hozott este a csárdába. Azóta nem igen szereti a hortobágyi pásztornép a két idegen urat; szinte haragot is tart velök szent madaruk elpusztítása miatt, pedig addig a vacsorát a gulyások vagy csikósok sokszor megosztották a két, Hortobágyon nyaraló magyar urral, amiért bizonyára illő jutalom dukált ki a pásztorembereknek. Még ezt a hetet is a Hortobágyon tölti a két szabolcsi ur.

— **Elhunyt tanító kisasszony.** A Svetits-intézet gyászát illetőleg a következő felhívást küldték az elhunyt tanító kisasszony tanítványaihoz intézve: „Felhívjuk mindazokat, kik felejthetetlen emlékü Rebák Rózi kisasszonynak tanítványai voltak, hogy koszorújának költségeihez adományaikkal hozzájárulni sziveskedjenek. A pézst a Svetits intézetbe vigyék, hol azt egyik tiszt. nővér összeszedi. A koszorút a tanítványok nevében a t. nővérek fogják megrendelni és elküldeni. Ugyanide gyűljenek f. hó 21-én délután 5 órára, s itt majd a temetési menethez csatlakoznak.”

— **Csalásért feljelentett vendégek.** Három jó kabátu és kifogástalanul öltözködő gentleman mulatott a minap az „Angol Királynő” kertjében. Elfogyasztott vagy 68 korona értékű ételt és italt, azután pedig feltűnés nélkül távoztak. A három gentleman ellen Hauer Bertalan vendéglős, akit végtelenül bosszant a három gentleman eljárása, csalásért feljelentést tett ellenök. Igen érdekes vitára fog ez az ügy alkalmat adni jogászai körökben, hogy a fizetés elől megszökött urak csak a csalás vétségét követték-e el?

— **Három fiatal debreczeni költők** szerdán hajnalban kirándult a Hortobágyra. Ott töltötték az egész napot. Mikor a hortobágyi százesztendő öreg csárda tulipántos asztala mellett jól bereggeliztek, neki vágta a leégett nagy Hortobágyon. Már reggel 9 óra tájban délibáb futotta körül a látóhatárt s egy-egy ákácrost fel is kapott. A debreczeni hármak egy ilyen ákácrosnak tartották. Gyönyörűen bontakozott ki hirtelen a vágató ménes a látóhatáron belül. Épen az iránynak fölvert ákácros kutjához terelte a csikós a méneket. A kútnál beszédbe elegyedett a költőtársaság a két csikóssal. Lassankint fölmelegedtek és bizalmasabbak lettek. Megszólal az öreg csikós.

— Szép szál ember a tisztelt ur! s gyönyörködve nézegette végig a két méteres Bodor Aladárt. Majd komolyan folytatja:

— Mikor messziről erre felé tartottak s a délibáb fölvette a tisztelt urakat, azt mondja a legényem:

— Amoda jön két gyalogos meg egy lovas ember. Pedig a tisztelt ur volt csak. De olyan magosan tartotta a délibáb, hogy lút láttunk alatta.

— **Megrendszabályozott borbélyüzletek.** Vegh Gyula főkapitány rendeletet adott ki, hogy minden fodrászüzletben üveg- vagy porcellán tartályban állandóan dezinficiáló folyadékot kell tartani s minden bo-

rotválás után ebben áztatni meg a borotvát. Sem keféjét, sem fésűt addig használni nem szabad, amíg mindegyiket sublimátban meg nem áztatták. Megtiltotta, hogy a fodrászüzletekben ezentúl a henger-fésűket használják. Megtiltotta azt is, hogy a puderező ecsetet használják, mert ezt dezinficiálni nem lehet s minden vendég arcát egy és ugyanazon puderezővel kenik be. A puderező ecset helyett ezentúl karbolos vattát kell használni a fodrászüzletekben, még pedig minden vendég részére más-más kis darabot. Egy-egy vatta-tépést kétszer használni tilos. A főkapitány rendelkezésének végrehajtására a kerületi kapitányságokat és orvosokat hívta fel. Egyidejűleg arra is utasította, hogy időközönként vizsgálják meg az összes fodrászüzleteket és ha tisztasági tekintetben kifogások merülnek fel, tegyenek neki azonnal jelentést. Az ipartestület borbély- és fodrászszakosztálya a főkapitánynak ezt a rendelkezését sérelmesnek tartja magukra nézve és elhatározta, hogy ebben a tárgyban legközelebb gyűlést tart.

— **Kiszáradt fürdő.** A debreczeniek kedvelt kiránduló helyét, a Telegdi-Sóstó fürdőt a hosszantartó nagy szárazság és forróság teljesen kiszáradtatta, akik tegnap a Sóstóra kimentek, már nem fürödhettek. Azonban a fürdő már a napokban használható lesz.

— **Debreczen világitása.** A „D-n” írja: A vasut és Péterfiáig terjedő részen ma már egy utca sincs, amelyen ne lenne gázlámpa. Szerdán kezdték meg a Teleki—Csapó rész világitását. Ez evben 27 utcát láttak el gázlámpákkal és jelenleg Debreczen városának még csak 17 utcája van, amelyben nincs világitás. Ezeket az utcákat látják most el gázlámpákkal és rövidesen bé is fejezik, úgy, hogy az őszre nem lesz Debreczennek egy utcája sem, amelyben gázlámpa nem lenne.

— **Fellökött öreg asszony.** Egy udvarban lakik a Teleky-utca 71. sz. alatt Pohl Péter borbély és Szikszay Pálné, Bodor Julianna. Igen rakoncátlan fia van a borbély mesternek, miért a 62 éves öreg Szikszaynének sokszor meg kellett inteni a helytelen viseletű fiúcskát. Szerdán is fölbozsantotta az öregasszonyt a gyerek, amiért az öregasszony haragjában felretaszította a gyermeket. Nagyon megdühösödött e miatt a gyermek apja és dühébeo úgy félrelökte a csendes természetű öregasszonyt, hogy a szegény asszonynak a balkeze is eltört. A súlyosan megsérült öreg takarítónőt a kórházba szállították, a rendőrség pedig a vizsgálatot megindította.

— **Nyilvános nyugtázás.** Adakoztak Szobodka Venczelné részére: Merő Béla 50 fillért, Nagy Jenő 30 fillért, Kovács Ernő 60 fillért, N. N. 200 fillért. Összesen 3 kor. 40 fillért.

— **Új aranyozó és ékszerüzlet.** Halász Nandor és Löfkovits Arthur cég volt üzletvezetője Piacz-utca 24. sz. alatt megnyitotta arany- és ékszerész üzletét. A törekvő, kellemes modoru fiatal kereskedőt ajánljuk a t. közönség pártoló figyelmébe.

— **Ös-Budavár a Dróherben.** Beküldték: A polgári asztaltársaság a legnagyobb buzgalommal fogott a nevezetű ünnepély sikerének biztosításához és minden áldozatokat kész meghozni, hogy az ünnepély mennél nagyobb sikerű legyen. Többek közt immár Angelotti és Scheiner orfeum igazgató urakat is megnyerte a rendezőség, hogy kitűnő férfiszemélyzeteket, a közönség kedvenceit: Göndört, Sarkadit és a Bocskai testvéreket és még más kitűnőségeket fel-

fogják léptetni a közönség mulattatására; a zenekisérettel, melyhez a zongorát Schmidt Sámuel zongora készítő és hangszer gyáros fogja díjmentesen átengedni, maga Angelotti fogja ellátni. Lesz továbbá telefon összeköttetés is, amelyet Kiss Ignác és Gerő József urak, kik szintén buzgó rendezők, díjmentesen készítenek el. Az elnökség.

— **A piac legélénkebb helyén** egy fizethelyiség kiadó. Hol? megtudható a kiadóhivatalban.

— **Miért vásárol mindenki szivesen Mentze Henrik újdonságok áruházában** (a Piacz- és Szent-Anna-n. sarkán?) Mert ott kivétel nélkül csakis jó minőségű áruk kaphatók; az olcsó szabott ár minden darab áru látható, a vevő közönség pedig igen előzékeny és pontos kiszolgáltatásban részesül.

TÁVIRATOK.

Krüger apó temetése.

Zürich, július 20. Krüger apó holttestét három koporsóba helyezve indítják a tengeri útra, Dél-Afrika felé. Leyds doktor, a bur-szabadságharcz polilikai ügyvivője is elakarta kísérni Pretoriába nagy mesterének a holttestét, de ezt az angolok nem engedték meg neki.

Nagy tüzek mindenfelé.

Az ország minden részéből napról-napra érkeznek nagy tüzesetek hírei. Újabb két nagyobb tűzvészről érkezett jelentés. Szatmár Németiből azt jelentik, hogy a rekkenő forróságban tegnap kétszer volt tűz a városnak ugynevezett németii részében, a honvéd-utcában. Először három ház, majd néhány órával később öt ház égett le. Az aggodalmat növelte a víz hiánya. A tüzoltók tetlenül álltak a tüzzel szemben, melyet alig lehetett megközelíteni. Szatmárhegyen, a város egyedüli kirándulóhelyén és nyaralótelepén, hol vagy 300 család tölti a nyarat, egyáltalában nincsen víz. A közönség mind hazajön, mert már a mindennapi vízszükségletet sem lehet beszerezni.

Tordaról is nagyobb tűzveszedelmet jelentenek. Délelőtt 12 órakor ütött ki a tűzveszedelem, amely 6 házat emésztett el a melléképületeivel együtt. Új Tordán volt ez a tűzvész, melyet 3 óra alatt alig fojthattak el.

A csár bizalma.

Pétervár, július 20. A hivatalos lap azt jelenti a Vyborg-féle ezrednek tegnap Novgorodban történt megtekintéséről, hogy a csár beszédét intézett a tisztékhez, melyben abba vetett bizalmának adott kifejezést, hogy a távol Keleten, mint mindig megszerzik uralkodójok köszönetét és méltók lesznek a névre, amelyet viselnek vállaikon. A katonáknak azt kívánta a csár, hogy a hazáért való küzdés után egészségesen térjenek vissza... Ó, a kis ártatlan!

Az orosz-japán háborúról.

— Távirati tudósításaink. —

Anglia mozgósít.

London, jul. 20.

A malta hajórajt táviratilag utasították, hogy haladéktalanul siessen a Vörös tengerre. Az indiai hajóraj ugyanilyen parancsot kapott. Hivatalos körökben a helyzetet igen komolynak mondják s úgy vélekednek, hogy Oroszország fejét veszítette és nem tudja, hogy mit teszzen.

Az orosz önkéntes flotta garázdálkodásának meg volt a következménye, a mennyiben minisztertanácsot tartottak. A tanácskozás eredményét titokban tartják.

Három napig dörögtek az ágyuk.

Tiencsin, július 20. Dasicsától északra északra, Pucsaosze mellett három napig tartó nagy csata volt, mely a japánok teljes győzelmével végződött. A japánok elkeseredett küzdelem után az oroszokat összes hadállásukból kivertek s elvagták az orosz rereg balszárnyának visszavonulási útját.

1400 halott a osatameszén.

London, július 20. A Pucsaosze melletti nagy harcban az oroszok mintegy 1400 embert vesztek és nagy rendetlenségben vonulnak Haicsöng felé.

Ujabb ütközet.

London, július 20. Tapingsant 1500 japán támadta meg. Az oroszok 5000-en voltak, a kik védállásokat feladva visszavonultak, az oroszok vesztesége 200 ember.

Kuroki fényes győzelme.

Berlin, július 20. A július 17-diki háromnapos nagy ütközetről megerősítik, hogy a japánok fényes diadalával rekesztődött be. A Kuroki japán tábornok vezérlete alatti jobb szárny vitta ki ezt a fényes diadalt, a melyben az oroszok 2000 embert veszítettek. A japánok vesztesége 800 vitéz katoná volt. A japánok lovassága Mukdenig üldözte az oroszokat.

Törvénykezés.

A befalazott testvér. A brüsszeli bíróság tegnap tárgyalta Bukrey kereskedelmi tanácsos és ennek nővérének bűnpörét, kik ellen egy névtelen feljelentés azt a vádat emelte, hogy rég halottnak hitt bátyjukat befalazták a pinczébe, ahol évek óta elzárva tartják. A névtelen feljelentést eleinte nem merte figyelemre méltatni a rendőrség, mert a kereskedelmi tanácsos oly jó hírnévnek örvendett, hogy a rendőrség véleménye szerint, hozzá a gyanunak még csak árnyéka sem férközhet, de mert a névtelen feljelentések folyton megisméltődtek, a rendőrség kénytelen volt megejteti a házkutatást. — Midőn a hatóság emberei lementek a ház pinczehelyiségeibe, egyszerre valami üvöltő állatias hangot hallottak, amely egy fal mögől hangzott. Miután semmiféle ajtót nem találtak, csákányokkal felbontották a falat s egy kis alig másfél méternyi elkerített oduban egy borzalmas kinézésű alakot találtak, kinek óriási haja és földig érő szakála volt, míg egész teste úgy le volt soványodva, hogy csak bőr és csont volt az egész ember. Midőn megszólították, állatias hangok törttek belőle s az emberi beszédet nem értette meg s egyáltalán azt a benyomást keltette, mintha nem is ember, hanem állat lenne. A megejtett nyomozás kiderítette azután, hogy a befalazott ember 1868 óta tehát 36 évig volt a pinceoduba befalazva s tényleg bátyja a kereskedelmi tanácsosnak, — ki azért tette őt el láb — elől, hogy annak tetemes vagyonát, minután halottá nyilvánított — ő örökölje. A rendőrség a kegyetlen testvéreket azonnal letartóztatta s a belga állami ügyészség gyilkosság kísérlete és súlyos testi sértés bűntette miatt rendelte el ellenük a bünvizsgálatot s ez ügyben nemsokára megtartják a főtárgyalást.

REGÉNY-CSARNOK.

Ki hát a gyilkos?

Bűnügyi regény az amerikai életről. 48.

De a férfi nem szólt. Nagyon kellemetlenül érezte magát, mikor az asszony a bátyját emlegette. Hogyisne, ő már azt hitte, hogy meghal és nem fog többé alkalmatlankodni.

— Szegény kis Viktória! — sóhajtott fel a beteg. Vajjon titokban marad-e a te halálod?

Egész testében összerázkódott a férfi, amikor a nevet emlegette a beteg.

— Mért emlegeted e nevet? — kérdezte a férfi dühösen. Boszantani akarsz mindig, mert olyat még sohasem mondtál, amiből hasznom lett volna.

— Pedig volna mondani valóm. Hallgass meg Andrew utoljára, mielőtt meghalnék.

— Hallgatlak — mondta a férfi boszszusan, aki szeretett volna már tulesni a beszélgetésen, amely kellemetlenül érintette ugys.

Az asszony mélyen felsóhajtott és kis ideig hallgatott.

— Oly rossz vagyok én Andrew.

— Hogy mondhatsz ilyet. Angyal vagy te Irisz, valóságos angyal, Olyan jó vagy, amilyen rossz én.

— De te azt nem tudod. Nekem nincs jogom ahhoz, hogy téged a tettedért felelősségre vonjalak.

— Csendesülj — mondta a férfi. Így néhány korty vizet feléje nyújtotta, előbb azonban a zsebéből fekete üveget húzott ki és annak tartalmát beleöntötte,

— No ez elég volna a legerősebb vizilónak is — mormogta a gazember, mikor látta, hogy az asszony a poharat az ajkához veszi.

Alig nyelte le a tartalmát, fájdalmas kiáltással hanyatlott a párnákra, míg a férfi elveitöle a poharat és visszatette a helyére.

— Andrew — kiáltott föl a beteg — te mérget adtál nekem.

Gunyosan felkaczagott a férfi. Majd, mintha örület szállta volna meg, a beteg fölé hajolt és úgy sziszögte.

— Igazad van. Ez nem az első csep, amit adtam. Már régóta mesterkedtem azon hogy az utamból félre lökhesselek.

Az arca ördögiesen eltordult, mikor a halónak ezt mondta. Egészen megváltozott az előbb hizelgő szava is. Ugy látszott, gyönyörködni akar a szerencsétlen, haldokló asszony iszonyatos kinszenvedéseiben.

— Andrew, Andrew — nyöszörögte a haldokló,

Még a kő is megindult volna szenvedésén, de a lelketlen gazemberre nem hatott.

— Mindig gyötörtél engem Irisz — mondta az elvetemült gazember — de most eljött az én boszum órája is. De megmondom mért tettem ezt veled. Hogy mást vehessek el feleségül helyetted, tudd meg.

— Kimélj meg az utolsó órám, Andrew — susogta a haldokló elkékült ajakkal.

[Folytatjuk]

Önműködő fagyalt gépeket, jégsekrényeket, patent záru befőttes üvegeket, különféle nagyságú mézes üvegeket olcsó árban ajánlja

LÁMSÁNDOR

üveg- és porcellán áruház
DEBRECZEN, Plac- és Hatvan u. sarkán.

Pénteken este a Bocskay kertben nagy halestély lesz.

Halászlé, rántott hal, rántott csirke, turós csusza és híres Bocskay-kerti bor lesz felszolgálva. Indulás Debreczenből d. u. 4 óra 13, vagy este 6 óra 56 perczkor; vissza este 8 óra vagy 11 órakor. Ózondus, pormentes levegő, oda-vissza a Bocskay-kocsiban 40 fillér.

Számos látogatást kér tisztelettel

Ullmann Károly,
vendéglős.

Fényképező gépek, lemezek, filmek, előhívó és rögzítők, aranyfürdők, cartonok dus választékban gyári áron részletfizetésre is kaphatók

BORSOS KATÁNÁL

DEBRECZEN, városház épület.

Tanítás és sötétkamara használata díjtalan.

Erdei József

épület- és műlakatos

DEBRECZEN, Kandia-utca 19.

a legolcsóbb árak mellett vállal épületeknél előforduló egyszerű és diszmunkákat.

Vasszerkezet munkákat benyújtott, vagy általa szerkesztett rajz után tökéletes kivitelben. Kívánatra tervvel és rajzzal is szolgál.

Gyors és sikerült munkáért felelősséget vállal.

Valódi gépolaj és Tovotta gépzsir

legolcsóbban csakis

Térei cég Utódánál

kapható

DEBRECZEN, Hatvan-utca 13.

Amateur fényképezési szaküzlet.

CSOKONAI-NYOMDA

(Ruzicska Gyula és Társa)

DEBRECZEN, Kossuth utca 13. szám.

Fényképező gépek, lemezek, papírok, mindennemű vegyszerek és kellékek

gyári áron kaphatók.

DEUTSCH LAJOS

fűszerkereskedő, Plac-utca 38.

Ajánl mint a hajdumegyei méhészegylet elárusítója

ideli friss pergetésű

akác mézet

1 kiló 60 krajczár.

5 kiló 2 frt 50 krajczár.

Gép- és malom tulajdonosok és szakiparosok figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy műhelyemet kibővítettem és több új géppel is felszereltem, többek közt

Vasszerterga- és vasgyalu géppel

eddig ez utóbbinak Hajdumegye közönsége nagy hiányát érezte, mert minden csekély munkát Bpestre kellett küldeni gyalulás végett.

Továbbá elvállalok mindenféle géprészek ujonnan készítését vagy javítását, szerszámok készítését.

Ajánlom új találmányu és szabadalmazott vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtóimat és szőlőzúzóimat

mely az eddigieket teljesen felülmulja.

A borsajtó **fatányérral** van ellátva, úgy hogy a mustlé vasrészekkel nem érintkezik s ez által a bor későbbi megfeketedése meggátolódik. A törkölyt egy darabban lehet kivenni.

Raktáron minden nagyság nagy választékban.

Elvállalt munkát felelősség mellett pontosan és a lehető **legolcsóbb árban** teljesítek.

Szíves pártfogást kérek, tisztelettel

PREIZLER MÓR

műlakatos és gépjavitó műhelye

DEBRECZEN, Deák Ferencz-utca 22.

Legrégibb és legnagyobb butor raktár DEBRECZENBEN.

BUTOROK

a legnagyobb választékban, jutányos árban, izléses és legszolidabb kivitelben csakis

KILLER EDE

butorgyáros, cs. és kir. udvari szállítónál

DEBRECZEN,

főplacc, a főtőrszéddel szemben kaphatók, hol egy a legszőnyebb, mint a legdiszesebb menyasszonyi kelengyék, szobaberendezések és díszítések kifogástalanul összköszölhetnek.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Miklós és Markbreit fiók üzletében Piacz-utca fő tőzsde mellett. Hatalatlan olcsón beszerezhetőek kalapok, cipők, ingek, nyakkendők, pénz-, szivar- és cigarettatárczák, séta botok, játékok, gyermek-kocsik, zománcz edények és számtalan itt fel nem sorolt áruk.

20-25 éves intelligens nővel óhajtanék megismerkedni, kivel esti szabad időmet kellemesen eltölthetném! Anyagi érdek kizárva. Leveleket a kiadóba „Barna fiú” czímen kerek.

Eladó birtok és szeszgyár. Egy 1200 katasztrális hold kiterjedésű, kitűnő minőségű birtok, melyen a legjobb karban lévő gazdasági épületeken kívül egy mezőgazdasági szeszgyár van, évi 2000 hektoliter termelés és hektoliterenként 10 korona refactióval, 50 katasztrális hold dohánytermelési engedéllyel eladó. — Hol és kivel lehet értekezni? megmondja a kiadóhivatal.

Eladó vegyes kereskedés, forgalmas, vasutas dohánybevitel hivatalkához vezető főutczán örökáron, telek és mellék épületekkel Hajdu-Dorogon. Értekezhetni Barna Mihály kereskedővel Hajdu-Dorogon 874. sz. alatt.

Tanulónak ügyes fiú felvétetik Debreczeni Első Elektrotechnikai vállalatnál Kossuth-utca 1. szám az udvarban.

A mikepércsi ut jobb- és bal oldalán megvételre vagy bérebevitelre kerestetik 100-200 hold föld. Czim a kiadóban.

Logelő kiadó 5-600 birka részére. Mikepércs, Bodóháza, Steiner Adolfnál.

Kiadó bolt sarok ház, jó forgalmu helyen cipésznek vagy husmérésnek, Meszena-utca 26.

Tanuló felvétetik a Széchenyi-utca elején lévő fodrászüzletben.

Nemzetőr-utca 1. sz. a. Arany János-utca sarkán egy csinosan butorozott külön bejáratu szoba azonnal kiadó.

130 hold tanyaföld homok es fekete föld, vetés és felszereléssel azonnal kiadó. Czim a kiadóban.

Csinosan butorozott szoba, külön bejárattal, kiadó Széchenyi-u. 27. sz. a.

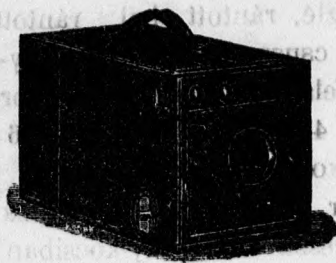
Boreczet. házi kezelésű, eladó Hatvan-u. 9.

Üzletfelosztás miatt kitűnő hegyiborok hektonterje 12 forint. literenkint 20 kr. Rizling 22 krajczárjával, Piacz-utca 84. sz. ház pinczében kapható. Üres gönczi hordók is eladók.

Pénzszekrény használt megvételre kerestetik. Ajánlatok Kupfer József és fia Vértes-Nagyléta intézendők.

Csődkiárulás!

A KOMÁROMI-féle üzletben. (Placz-utca 12. Stenczinger-ház) található

Fényképeszeti

czikkek, ugy amatőrök, mint szakemberek számára gyári áron alul kiárultatnak.

Fényképező gépek, lemezek, filmek, fényérzékeny papírok, kartonok, keretek, mindentéle u. n. fürdők, előhívók, vegyszerek stb. nagyválasztékban.

Csak 8 napig!

Csak 8 napig!

Csődkiárulás!

Kávéház megnyitás!

Van szerencsém értesíteni a n. érdemű közönséggel, hogy az

Angol királynéhez

czimzett kávéházamat teljesen ujonnan minden kényelemre berendezve átalakítottam és ma **csütörtökön, július 21-én RÁ CZ KÁROLY** hirneves zenekar és személyes közreműködése mellett megnyitom és a t. cz. közönség pártfogásába ajánlom.

Szórakozásról valamint **hűsítő italokról** és **Buféról egész éjjel** gondoskodva lesz.

Teljes tisztelettel

HAUER BERTALAN

Angol királyné szállodás.

Konyári Sóstó fürdő

megnyilt május hó 1-én.

Gyógyítja a körvély kórt s annak következményeit, u. m. esoniszt, csontvelőlob, összezsugorodott izület stb. mindennemű köszvényes, csuszos bántalmakat, bármiféle borbajokat, továbbá sápkór, máj, lép, vese és belső dagantokat, különösen női és férfi bajokra legkitűnőbb hatásu.

Fürdő orvos: **Dr. Möricz Ernő** pocsaji tb. járás orvos.

Kifogástalan tiszta fürdők, jól berendezett lakások, előkelő vendéglők (kitűnő ételek és tisztán kezelt italok személyes felügyeletünk alatt allanak) és a mi fő, mélyen leszállított árak mellett, rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesülnek a t. fürdővendégek.

Vasuti állomás: Hosszupályi, Debreczen—N.-Létai vonalon. Posta és táviráda állomás helyben. Minden vonat érkezésnél kocsik állanak rendelkezésre.

Tisztelettel

a **Konyári Sóstó fürdő** igazgatósága.

Uj árukat kaptam!

és pedig olyan szép divatosokat fehér és színes batisztokban, cretonokban, női ruha szövetekben, de különösen minden színű selymes ruha vásznakban, hogy aki igazán szép és divatos (nem régi álott) kelmét akar vásárolni az el ne mulassza a **MARADÉK ÁRUHÁZAT** a Bika szálloda mellett meglátogatni.

1 méter finom Taft selyem 49 krajczár.

Üzleti elvem: „Élni és élni hagyni.”